

ו. ירך שנמלחה בגידה – רבינא אסר, (שהשוה מליחה לבישול. ולדעת הריטב"א, אפילו יש ששים כנגד האיסור – אסור, שאינו מתפשט בכלולו בשוה. וכנ"ל), ורב אחא בר רב אשי וכן מר בריה דרב אשי בשם אביו התירו (בנטיילת מקום. ראשונים), לפי שהמליחה הריהו כצליה ולא כבישול, וצליה אינה אוסרת בכלול, כנוכר לעיל.

(דברי רבינא נשאר ב'קשיא' והלכה כרב אחא ורב אשי.
כל זה אמור למאן דאמר 'יש בגידין בנותן טעם', אבל למ"ד אין בגידיים בנותן טעם (וכן הלכה) – אין הגיד אוסר את הבשר. ואולם סוברים רוב הראשונים ששומנו של גיד אוסר לכו"ע. עפ"י גמרא וראשונים צ"ע).

ז. כחל שנתבשל בקדרה עם בשר – אוסר בששים משום החלב הבלוע בתוכו, וכחל עצמו מן המניין, ומשערים בכלול, (והלא אי אפשר לשער רק במה שיצא ממנו, שא"א לידע). וגם כשיש ששים, הכחל עצמו לעולם אסור, שהרי בלוע מן הבשר שבקדרה. ואם נפל לקדרה אחרת – אוסר, (שעשאוהו חכמים כנבלה האסורה מצד עצמה), וצריך ששים כנגדו. (י"א שבקדרה שניה הרי הוא כשאר איסורים, להצריך ששים חוץ ממנו. ויש חולקים. ע' בראשונים).

דף צח

קנג. א. ביצת טרפה שנתבשלה עם ביצים מותרות – מה דינן?

ב. כחצי-זית של איסור שנתבשל עם הטר – בכמה משערים? מה הדין באיסורים דרבנן?
ג. כיצד מבשלים את הזרוע של איל הנזיר הניתנת לכהן, בפני עצמה או עם שאר האיל? והאם היא מחוברת אליו בשעת הבישול? והאם היא יכולה להיות חתוכה בשעת הבישול או יש להקפיד על שלמותה?

א. מבואר בגמרא שביצת טמאה שנתבשלה בביצים טהורות – אינה אוסרת, לפי שאינה נותנת בהן טעם. (צדדו התוס', וכן כתב הרא"ש, שזה דוקא כשהיא בקליפתה, אבל ביצה מקולפת – אוסרת. ודעת הרמב"ן שאפילו מקולפת אינה אוסרת. וכן הרמב"ם סתם ולא חילק. ומכל מקום כתב הר"ן שראוי לחוש להחמיר). ואולם ביצה שיש בה אפרוח, (והוא הדין שיש בה דם באופן שהביצה כולה אסורה) – אוסרת בניתנת טעם, ואם יש ששים ואחת ביצים כנגדה – מותרות. (ונסתפקו מקצת מן החכמים אם היא בכלל הששים-ואחת אם לאו. ורב הונא אמר שצריכים ס"א בלעדיה. (וכן פסק הרי"ף). ורב נחמן (צו: סובר שבששים והיא די').

ב. הסיקו שאין הפרש בין זית לכחצי-זית, והוא הדין באיסורים דרבנן – משערים בששים כשאר איסורים. (לפירוש אחד ברש"י, יש מן החכמים שהורו לבטל במ"ה כמותו או במ"ג).
(יש מי שאומר שאיסור שעיקרו מדרבנן, בטל ברוב בעלמא ואין צריך ששים. ע' הגהות אשרי).

ג. זרוע בשלה מתבשלת כשהיא שלמה – כן אמר תנא קמא. ר' שמעון אומר: מבשלה עם האיל. ללשון ראשונה: לכו"ע מבשלה באותה קדרה שמבשל האיל אלא שנחלקו אם היא מחוברת לאיל בשעת בישול אם לאו. ועכ"פ לא יחתכנה לחתיכות אלא לאחר הבישול. (עפ"י רש"י. ולהתוס', אפשר שלר' שמעון אין צריך לבשלה בשלמות). ללשון אחרונה: לכו"ע מפרידה מן האיל, לת"ק מבשלה בקדרה אחרת וצריך שתהא שלמה, ולר' שמעון מבשלה עם האיל. (האיל עצמו אינו צריך שיהא שלם, גם לפי הדעה שהזרוע מחוברת אל האיל. כן כתב הרש"ש בבאור דברי התוס').

דפים צח – צט

קנד. אלו חידושים נתחדשו בזרוע בשלה, שאינם קיימים בשאר הלכות שבתורה? ומה למדנו מזרוע בשלה לכל שאר איסורים?

החידושים שבזרוע בשלה:

מבשל הזרוע עם שאר האיל לכתחילה (וצריך לעשות כן. ראשונים) שלא כבשאר איסורים, שאסור לבשלם עם התר. (י"א מן התורה, שאין מבטלין איסור לכתחילה, וי"א מדרבנן. ועכ"פ ודאי אין מצוה בדבר); – אפילו לשיטת ר' יהודה שמין במינו לא בטל, כאן התירה תורה את בליעת הזרוע באיל (אביי). אפילו שטעם כעיקר מדאורייתא – כאן התירה תורה. (רבא. ומשמע ברש"י שהכוונה לטעם כל דהו, ביותר מששים או ממאה, שבקדשים אסור וכאן מותר. (וכתב הרשב"א, שזה דוקא מין במינו, בדומה לזרוע והאיל, אבל מין בשאינו מינו, ודאי אף בקדשים מודה רש"י שבטל בששים, כמפורש בכ"מ. והריטב"א בשם הרמב"ן פרש שאין כוונת רש"י לומר שקדשים אינם בטלים ביותר מששים. וע"ע זכר יצחק פ,ג; קהלות יעקב – טו). והתוס' חולקים, שכזה מותר גם בקדשים, והכוונה כאן לטעם ממש שאסור מהתורה בין בקדשים בין בחולין, וכאן התירה תורה, שפעמים שהזרוע ומקצת מן האיל מחוץ לרוטב, ונבלע וניכר הטעם באיל, ומותר); –

(אפילו שבשאר מקומות התר מצטרף לאיסור לשיעור כזית, כאן אינו מצטרף. כן גרס רבנו תם). מקום החתך (של החלק שנאסר) – בכל התורה אסור, וכאן התירה תורה. (רבינא. וה"ה בשאר קדשים מותר, שאין גזה"כ מיוחדת בזרוע בענין זה. תוס'. ויש חולקים. ע' תורת חיים ואהל משה – כאן; משך חכמה – ויקרא ד, י. וע"ע אבי עזרי – (קמא) אה"ט ב,ט).

ואולם דין ביטול בששים (או במאה – למ"ד) – למדנו מזרוע בשלה, וכיון שהוא דין לחומרא, כי לולא הלימוד היה מותר חד בתרי, לכך אפשר ללמוד מזרוע בשלה. (משמע מרש"י שהוא לימוד גמור. ואולם התוס' כתבו שאינו אלא אסמכתא).

דף צט

קנה. מה הדין באופנים דלהלן?

א. תרומה שנתבשלה עם חולין; שאור של תרומה שנפל לעיסת חולין.
ב. ציר דג טמא שנתערב בציר טהור.

א. תרומה שנתבשלה בחולין – אם נותנת טעם בתערובת – הכל אסור, ללא כל הבדל בכמויות של התערובת. אם אינה נותנת טעם – מין בשאינו מינו, בששים. ולדעה אחת – במאה. (לרש"י, מאה מלבד התרומה עצמה. ולפרוש התוס', מאה כולל היא עצמה).

שיטת רש"י שאפילו ודאי אין בה טעם, צריך ששים או מאה. (וכן היא שיטתו בשאר איסורים). ושאר ראשונים חולקים, שדוקא בסתם צריך ששים, אבל אם טעמו כהן ואמר שאין הטעם מורגש – מותר אף בפחות מששים.

עוד משמע מרש"י, שאם יש ממשות בעין בתרומה שבתערובת, אלא שא"א לזהותה, דינה כדין תערובת מין במינו כדלהלן. והתוס' חולקים וסוברים שאין הבדל בין טעם ופליטה לחוד ובין תערובת ביבש). מין במינו – אפילו אין טעם התרומה מורגש, אוסר עד מאה ואחד. והוא הדין לשאור תרומה חטים שנפל לעיסת חולין של חטים, ויש בו כדי לחמץ.